

God man för ensamkommande barn

Ett ensamkommande barn är en person under 18 år som kommer till Sverige utan sina föräldrar eller annan legal vårdnadshavare för att söka uppehållstillstånd. När ett ensamkommande barn anländer till Sverige ska kommunen där barnet vistas så snart det är möjligt utse en god man. Det här informationsbladet riktar sig till dig som utsetts till god man för ett ensamkommande barn eller till dig som vill veta mer om uppdraget.

En god man ska företräda barnet och ta tillvara barnets intressen i Sverige under tiden barnets ansökan om uppehållstillstånd handläggs av Migrationsverket. En god man ska i vårdnadshavarens och förmyndarens ställe bestämma i alla frågor som rör barnets personliga, ekonomiska och rättsliga angelägenheter. God man ska fungera som spindeln i nätet och ska se till att barnets får en bra första tid i Sverige.

God man ska ta hänsyn till barnets bästa i alla beslut som rör barnet. God man ska se till att barnet får omvårdnad och trygghet samt säkerställa att barnet får den tillsyn som krävs, tillfredsställande försörjning och utbildning.

God man fullgör vårdnadshavarens och förmyndarens uppgifter. Det är, till skillnad från vårdnadshavarens ansvar, inte god mans uppgift att ansvara för barnets boende, den dagliga omvårdnaden och tillsynen eller försörjningen för barnet. Det innebär till exempel att god man inte ska underteckna handlingar som medför ekonomiska förpliktelser för hen själv, till exempel för skador på en dator som skolan tillhandahåller barnet. God man omfattas inte av någon tystnadsplikt i sitt uppdrag. Det ligger dock i uppdragets natur att den som är god man inte bör föra vidare något som barnet har berättat i förtroende eller föra vidare känslig information som kan skada barnet.

Vem kan bli god man för ett ensamkommande barn?

Det ställs allmänna krav på att en god man ska vara rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig. Att vara rättrådig innebär till exempel att god man ska känna till svensk lagstiftning, följa lagstiftningen i uppdraget och överförmyndarens generella anvisningar. Det krävs dessutom att god man har förståelse för barnets utsatta situation. En god man ska ha goda kunskaper om det

svenska samhället och det svenska språket, kunna hantera kontakt med myndigheter, ha kunskap om asylprocessen och socialtjänstens handläggning.

God man ska vara en trygg vuxen för barnet, kunna ge praktiska råd och våga ställa krav på myndigheterna att fullgöra sina uppgifter. God man måste vara tillgänglig och kunna utföra sitt uppdrag under dagtid. För att få uppdrag som god man för ensamkommande barn ställs krav på att man genomgått en godmansutbildning, eller har erfarenhet som överförmyndaren bedömer lämplig.

Är du intresserad av att bli god man för ensamkommande barn lämnar du din intresseanmälan tillsammans med en kopia av ditt kursintyg till överförmyndaren. När överförmyndaren tagit emot din intresseanmälan görs en lämplighetskontroll innan du får ett uppdrag. E-tjänst och blankett för intresseanmälan finns på Mölndals stads hemsida molndal.se/overformyndare.

Uppdraget som god man

Exempel på arbetsuppgifter som god man har är att:

- Ansöka om uppehållstillstånd.
- Biträda barnet vid utredning hos Migrationsverket.
- Biträda barnet vid möten hos det offentliga biträdet.
- Söka bidrag från Migrationsverket och socialtjänsten.
- Se till att barnet får komma på en hälsoundersökning.
- Företräda barnet vid hälso-, sjuk- och tandvård.
- Se till att barnet får en fungerande skolgång.
- Delta i utvecklingssamtal i skolan.
- Samtycka till placering av barnets boende.
- Medverka till kontakt med föräldrar och släktingar.

I uppdraget som god man ingår *inte* att följa med till skolan eller till olika aktiviteter. Socialtjänsten kan besluta om en kontaktperson som hjälper barnet att ta del av olika fritidsaktiviteter om inte personal på boendet gör det. Kontaktpersonen kan också följa med på till exempel läkarbesök. Det ingår *inte* heller i god mans uppdrag att aktivt eftersöka barnets föräldrar eller andra släktingar och att hantera en eventuell återförening med barnets familj.

Barnets ekonomi

Att förvalta barnets ekonomi innebär att ta hand om barnets inkomster och utgifter, fördela fickpengar och se till och följa upp att pengarna har använts på avsett sätt, samt ge barnet en ekonomisk förståelse. Om god man inte har förvaltat barnets inkomster, utan pengarna hanterats av det boende som socialtjänsten har anlitat, ska intyg om detta lämnas av socialtjänsten och bifogas redovisningen.

God man bestämmer över användningen av barnets pengar och ska försäkra sig om att de används till barnets bästa. God man får inte lov att genom gåva skänka bort barnets pengar vilket innebär att god man inte får medverka till att barnet skickar pengar till sin familj i hemlandet. Om barnet får medel till sin försörjning från annan än Migrationsverket ska god man anmäla det till Migrationsverket. Det kan komma att påverka den ersättning barnet får från staten.

Migrationsverket erbjuder ett bankkort från ICA-banken för barnets räkning. Det ingår i god mans uppdrag att ta emot bankkortet dit Migrationsverket sätter in dagersättning och andra bidrag till barnet.

När barnet flyttar

Barnet kan behöva ett nytt boende. Inför en flytt besöker barnet och god man det nya boendet. Besöket görs lämpligen tillsammans med barnets socialsekreterare. Om barnet flyttar ska god man snarast informera överförmyndaren om barnets nya adress.

Om barnet avviker

Om barnet avviker från sitt boende, ska god man eller boendet göra anmälan till polisen samt informera överförmyndaren.

Godmanskapet kvarstår en kortare tid för att i möjligaste mån säkerställa att barnet inte längre befinner sig i Sverige. Migrationsverket avskriver barnet från asylsystemet, men det är ensamt inget skäl till att godmanskapet upphör. När överförmyndaren bedömer att en god man inte längre behövs så ska godmanskapet upphöra.

Om barnet påträffas igen, och god mans uppdrag upphört, kan en ny god man utses för barnet.

Efter beslut om ansökan om uppehållstillstånd

När Migrationsverket har fattat beslut om barnet får stanna i Sverige eller inte, ska god man snarast informera överförmyndaren om beslutet.

Om barnet har fått uppehållstillstånd ska socialtjänsten ansöka hos tingsrätten att barnet behöver en särskilt förordnad vårdnadshavare. God man är kvar i uppdraget tills en särskilt förordnad vårdnadshavare utses för barnet. När barnet har fått uppehållstillstånd ska god man se till att barnet blir folkbokfört. God man kan också se till att barnet registreras hos Försäkringskassan, ansöka om ID-kort, öppna bankkonton och eventuellt ansöka om främlingspass eller resedokument. Se också informationsbladet *Uppdrag som god man för ensamkommande barn efter uppehållstillstånd*.

Om barnet inte beviljas uppehållstillstånd ska god man bevaka barnets rättigheter och eventuellt överklaga beslutet. Godmanskapet kvarstår tills barnet lämnat landet eller annat beslut fattas av överförmyndaren.

Överförmyndarens tillsyn

Överförmyndaren i den kommun där det ensamkommande barnet vistas utövar tillsynen över god man. En god man är redovisningsskyldig och överförmyndaren kan när som helst begära in svar på frågor om en god mans arbete. En god man som inte sköter sitt uppdrag eller av annat skäl inte längre är lämplig kan entledigas från uppdraget.

Redovisning av uppdraget

God man ska redovisa sitt uppdrag och hanteringen av barnets ekonomi till överförmyndaren.

Förteckning

Efter att en god man har utsetts ska hen inom två månader redovisa barnets eventuella tillgångar och skulder till överförmyndaren. Uppgifterna lämnas på heder och samvete och ska avse den dag då god man utsågs.

Redogörelse och redovisning över den ekonomiska förvaltningen

God man ska två gånger om året redovisa sina insatser i uppdraget. Redovisningen lämnas i förenklad form. Även om den ekonomiska redovisningen sker i förenklad form är det lämpligt att löpande föra kassabok och spara kvitton. Kontoutdrag för barnets samtliga konton ska bifogas redovisningen. För de kommuner som ingår i Överförmyndare i Samverkans tillsyn så

är redovisningsperioderna den 1 april–30 september och den 1 oktober–31 mars. Redovisningen ska lämnas till överförmyndaren senast fyra veckor efter respektive redovisningsperiods slut.

När uppdraget som god man upphört ska god man lämna en slutredovisning senast en månad efter att uppdraget upphört.

Arvode

En god man har rätt till arvode för det arbete hen lägger ned inom ramen för uppdraget samt ersättning för kostnader som följer av uppdraget.

Beslut om arvode och ersättning fattas av överförmyndaren. Beslutet fattas efter att god mans redovisning granskats, det vill säga en gång i halvåret.

Godmanskapet upphör

Godmanskapet upphör utan särskilt beslut när barnet fyller 18 år. Godmanskapet kan också, efter överförmyndarens beslut, upphöra:

- När barnets föräldrar kommit till Sverige och kan utöva vårdnaden och förmynderskapet.
- Om barnet varaktigt lämnat Sverige.
- När en särskilt förordnad vårdnadshavare utsetts.
- Om det är uppenbart att god man inte behövs. En sådan anledning kan vara att Migrationsverket har bedömt att barnet är myndigt.

God man kan själv be att få bli utbytt som god man. Till dess att överförmyndaren har utsett en ny god är god man skyldig att stanna i uppdraget.